

Povzetek letnega poročila za leto 2025

Organ EBA je leta 2025 deloval v okolju, za katerega so bili značilni ugodnejši finančni pogoji, stalne geopolitične napetosti in vse hitrejša tehnološka sprememba. Glede na navedeno je v središče svojega načrta delovanja postavil poenostavitev: racionalizacijo pravil, poročanja, uporabe podatkov in notranjih postopkov ob hkratni preusmeritvi z osredotočenosti predvsem na pripravo pravil na bolj praktično spremljanje in nadzor, zlasti v okviru nove uredbe o digitalni operativni odpornosti (DORA) in uredbe o trgih kriptosredstev (MiCA).

Banke v EU/EGP so se skozi vse leto izkazale za odporne. K splošni kakovosti sredstev so pripomogli močan kapitalski in likvidnostni položaj, zanesljiva dobičkonosnost ter stabilizacija trga dela in nepremičninskega trga. S stresnim testom na ravni EU za leto 2025 je bilo potrjeno, da bi banke ohranile kapitalske količnike nad minimalnimi zahtevami tudi v primeru zelo neugodnega scenarija. Hkrati pa je organ EBA opozoril na stalno ranljivost, vključno s pritiski na trgu poslovnih nepremičnin, geopolitičnimi tveganji in vse večjimi kibernetскими grožnjami, ki jih povzročata hitra digitalizacija finančnih storitev in vse večja odvisnost od ključnih tretjih ponudnikov storitev.

Velik napredek je bil dosežen pri poenostavitvi in krepitvi enotnih pravil EU v podporo prizadevanjem za njihovo poenostavitev na ravni EU. Organ EBA je na podlagi svojega poročila o učinkovitosti regulativnega in nadzornega okvira pripravil ključne elemente iz svežnja Basel III, nadaljeval delo na področju kreditnega, tržnega in operativnega tveganja ter prilagodil roke za razkritja v zvezi z okoljskimi, socialnimi in upravljavskimi tveganji. Načelo sorazmernosti je bilo dodatno izpopolnjeno, pri čemer so bile ublažene zahteve za majhne in nekompleksne institucije, načrtovanje pa je bilo na več področjih prilagojeno, da odraža zakonodajne spremembe in načrt za poenostavitev. Organ EBA je še naprej podpiral oblikovalce politik pri razvoju novih okvirov, vključno z revidirano direktivo in uredbo o plačilnih sistemih, uredbo o centralnih depotnih družbah in svežnjem o listinjenju, s čimer je zagotovil, da so regulativni instrumenti usklajeni, učinkoviti in praktični.

V tem letu je bil dosežen znaten napredek pri posodobitvi podatkovne infrastrukture EU. Z uvedbo podatkovnega vozlišča v okviru tretjega stebra so se bonitetna razkritja za več sto bank centralizirala, kar je prineslo tudi večjo preglednost za nadzornike, trge in javnost. Na drugi strani se je z Evropskim portalom za dostop do podatkov (EDAP) razširila ponudba skupnih podatkovnih zbirk in analitičnih orodij ter tako okrepila širša strategija organa EBA na področju podatkov. Organ EBA je izboljšal tudi analizo okoljskih, socialnih in upravljavskih tveganj tako, da je objavil svojo prvo preglednico okoljskih, socialnih in upravljavskih tveganj ter dosegel napredek pri razvoju rednega podnebnega stresnega testa, s čimer je zagotovil, da so podnebna in okoljska tveganja vključena v nadzorniška pričakovanja.

V skladu z uredbama DORA in MiCA je odločno prevzel svojo novo nadzorniško vlogo. Skupaj z drugimi evropskimi nadzornimi organoma je po pravočasni pripravi vseh tehničnih standardov v zvezi z navedenima uredbama vzpostavili strukture upravljanja, metodologije, informacijske sisteme in okvire skupnih pregledov za digitalno operativno odpornost in nadzor kriptosredstev. V skladu z uredbo DORA je bilo imenovanih devetnajst ključnih tretjih ponudnikov storitev IKT, kar je sprožilo začetek dejavnosti stalnega nadzora in okrepilo sposobnost EU za spremljanje in zmanjševanje sistemskih tveganj na področju IKT. V okviru uredbe MiCA je dokončal nadzorniške postopke za izdajatelje pomembnih žetonov, vezanih na sredstva, in e-denarnih žetonov, okrepil

nadzorniške zmogljivosti in nacionalne organe pripravil na bolj usklajen nadzorniški pristop v skladu z razvojem trgov kriptosredstev.

Organ EBA je okrepil tudi varstvo potrošnikov in podprl prizadevanja EU za ustanovitev novega organa za preprečevanje pranja denarja (AMLA). Izvajati je začel uredbo o takojšnjih plačilih, objavil poročilo o potrošniških trendih in začel usklajene kampanje za ozaveščanje o goljufijah na področju kriptosredstev in digitalnih financ, kar kaže na njegovo vse večjo zavezanost k izobraževanju potrošnikov in nadzoru nad njihovim ravnanjem.

Nazadnje je v državah članicah konvergenco nadzora poglobil z medsebojnimi strokovnimi pregledi, določitvijo prednostnih nalog na področju nadzora, primerjalnimi analizami, nadzorniškim usposabljanjem ter okrepljenim sodelovanjem z evropskimi in mednarodnimi partnerji. Ta prizadevanja so prispevala k doslednim nadzorniškim rezultatom in okrepila položaj EU v svetovnih razpravah o finančnih regulativnih zadevah.